

Дараган Валерій Валерійович
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності та спеціальної техніки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ
ЗАХИСТУ ЕКОНОМІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
З ПІДРОЗДІЛАМИ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Під час виявлення злочинів у сфері державних закупівель підрозділи Департаменту захисту економіки Національної поліції України (ДЗЕ) здійснюють свою діяльність у тісній взаємодії з іншими правоохоронними та фінансовими органами. Одним з таких органів є Державна аудиторська служба України (ДАСУ).

Важливим кроком налагодження взаємодії між підрозділами захисту економіки Національної поліції (НП) та ДАСУ було видання наказу «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України» від 19.10.2006 № 346/1025/685/53 (далі – Порядок взаємодії) [1, с. 137].

Однією із дієвих форм взаємодії підрозділів ДЗЕ із ДАСУ з питань здійснення державних закупівель є залучення спеціаліста ДАСУ до проведення перевірки (100 % опитаних респондентів ДЗЕ співробітничав з працівниками ДАСУ).

Підставою для залучення спеціаліста ДАСУ до проведення перевірки є звернення правоохоронних органів до органів ДАСУ, яке повинно містити:

- обґрунтування необхідності залучення спеціаліста;
- дату, з якої необхідно буде залучити спеціаліста до проведення перевірки, та на який термін;
- повну назву об'єкта контролю, його місцезнаходження, дані про організаційно-правову форму;
- питання, на які спеціалістові необхідно буде надати відповіді.

Згідно з пунктом 4.2 Порядку взаємодії відповідь на таке звернення органи ДАСУ можуть надати протягом 10 робочих днів після його отримання (реєстрації), якщо інший термін не визначено законодавством. Тобто при підготовці відповідного звернення правоохоронного органу щодо виділення працівника органу ДАСУ як спеціаліста для участі у перевірці працівник повинен визначити дату, з якої необхідно буде залучити спеціаліста до проведення перевірки, не раніше ніж за 10 робочих днів з дня реєстрації такого звернення.

Однак на практиці досить часто трапляються випадки, коли оперативні працівники отримують інформацію про злочини або інші правопорушення у сфері державних закупівель, яку неможливо перевірити без залучення відповідного спеціаліста ДАСУ. А строк, виділений на прийняття рішення після

реєстрації відповідного рапорту оперативного працівника, складає 24 години. За таких обставин підготовка такого звернення нікому не потрібна. На жаль, іншого терміну законодавством не визначено.

Звісно, на практиці питання залучення спеціаліста здійснюється на особистих контактах між керівником відповідного підрозділу захисту економіки НП (або керівником відділу ДЗЕ) та відповідним керівником ДАСУ та вирішується в значно коротші терміни. Але такі контакти налагоджені далеко не в усіх підрозділах захисту економіки, що завдає певних проблем під час прийняття рішення за матеріалами перевірки заяв та повідомлень про злочини. Тому вказаний пункт Порядку взаємодії, на нашу думку, потребує змін.

Також, за нашим переконанням, налагодженню взаємодії може сприяти проведення сумісних оперативних нарад, на яких розглядатимуться виявлені порушення у сфері державних закупівель, методика та тактика виявлення таких порушень. Виходячи з особливостей проведення закупівлі того чи іншого предмета закупівлі (товарів, робіт або послуг), можна припускати найбільш імовірні напрями пошуку матеріальних слідів, що містять відомості про протиправність діяння.

Важливого значення процес взаємодії підрозділів захисту економіки НП з підрозділами ДАСУ в процесі протидії злочинам у сфері державних закупівель набуває під час реалізації матеріалів оперативної розробки.

Реалізація оперативно-розшукової інформації є, так би мовити, підсумковим етапом оперативно-розшукової діяльності, саме від її тактично правильного проведення залежить успіх притягнення винних до кримінальної відповідальності та розкриття злочину в цілому [2, с. 137].

Одним із найбільш поширених заходів, що використовуються в процесі реалізації матеріалів оперативної розробки по злочинах у сфері державних закупівель, є призначення перевірки суб'єктів господарської діяльності працівниками ДАСУ.

Як показали результати дослідження, якість процесу реалізації матеріалів оперативної розробки по злочинах у сфері державних закупівель, як правило, залежить від таких факторів: проведення заходів необхідно здійснювати таким чином, щоб зловмисники якомога пізніше узнали про зацікавленість ними правоохоронних органів, а у разі проведення гласних заходів – мету їх проведення; налагодження тісної взаємодії між працівниками слідчого та оперативного підрозділу Національної поліції; залучення для проведення заходів реалізації відповідних фахівців, знання яких будуть використовуватися під час таких заходів з метою якісного їх проведення та фіксації окремих фактів, що вказують на підготовку або вчинення злочину; проведення заходів доцільно здійснювати одночасно як на підприємстві замовника (розпорядника державних коштів), так і на підприємстві виконавця договору державної закупівлі; документи або інші речові докази необхідно вилучати на самому початку розслідування кримінального провадження; використання оперативних комбінацій та тактичних прийомів тощо.

У процесі реалізації матеріалів оперативної розробки по злочинах у сфері державних закупівель перевірка працівниками ДАСУ може бути призначена двома способами: по-перше, така перевірка може бути призначена відпо-

відно до положень наказу від 19.10.2006 № 346/1025/685/5 «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України» [1]; по-друге, відповідно до положень Постанови КМУ від 1 серпня 2013 р. № 631 «Про затвердження Порядку проведення перевірок державних закупівель Державною фінансовою інспекцією та її територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» [3].

На нашу думку, під час призначення такої перевірки доцільно використовувати положення Постанови КМУ, оскільки вона забезпечує більш сприятливі умови для процесу реалізації матеріалів оперативної розробки щодо злочинів у сфері державних закупівель. Зазначене обумовлене такими факторами:

– повідомлення про проведення перевірки державних закупівель та зустрічної звірки не надсилається об'єкту контролю;

– до участі в перевірці державних закупівель (для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок) можуть залучатися на договірних засадах кваліфіковані фахівці відповідних органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій;

– з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку об'єкта контролю контролюючий орган може проводити зустрічні звірки на підприємствах, в установах та організаціях;

– під час перевірки державних закупівель посадові особи контролюючого органу можуть вилучати оригінали документів у разі, коли під час проведення ревізії виявлено документи, які свідчать про порушення законодавства, і на об'єкті контролю не гарантується збереження та не виключена можливість їх підробки.

Виходячи із зазначеного, можна дійти висновку, що сьогодні підрозділи Державної аудиторської служби України володіють ексклюзивними правами щодо проведення перевірки законності здійснення державних закупівель, що обумовлює необхідність використання наданих їм повноважень у процесі реалізації матеріалів оперативної розробки щодо злочинів у сфері державних закупівель оперативними підрозділами захисту економіки Національної поліції України.

1. Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України : наказ Головкин, МВС, СБУ та Генеральної прокуратури України від 19.10.2006 № 346/1025/685/53 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua.html>.

2. Некрасов В.А., Лисенко А.М., Пеньков С.В., Матвійчук В.В. Розкриття злочинів у сфері виготовлення та збуту алкогольних напоїв : навч.-практ. посіб. / В.А. Некрасов, А.М. Лисенко, С.В. Пеньков та В.В. Матвійчук. – Одеса : Юридична література, 2009. – 160 с.

3. Про затвердження Порядку проведення перевірок державних закупівель Державною фінансовою інспекцією та її територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 631.